

2.Беленька Г. В. Формування професійної компетентності сучасного вихователя дошкільного навчального закладу : монографія. Київ. ун-т ім. Б. Гринченка, 2011. 320 с.

3.Давидченко І. Д. Формування лінгвокультурологічної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів: дис. ... канд. пед. наук. 13.00.04. ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет». Слов'янськ, 2018. 359 с.

4.Мрачковська М. М. Компетентнісний підхід до формування міжкультурних комунікативно-професійних якостей майбутнього менеджера. *Наука і освіта*. Сер. : Педагогіка і психологія : наук.-практ. журн. Південного наук. центру АПН України. 2008. № 1/2. С. 145–149.

УДК 378.091.33-027.22:616-036.21

Добош О. М.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки дошкільної,
початкової освіти та освітнього менеджменту
Мукачівський державний університет

ПРОБЛЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Реформування освіти передбачає радикальну перебудову управлінської ланки, що вимагає істотного підвищення професіоналізму керівних кадрів. Відтак, значно підвищуються вимоги до: практичних умінь та здібностей майбутнього фахівця, його дослідницької діяльності; якості організації практики, удосконалення її змісту, умов проведення тощо. Важливо, щоб у закладах дошкільної освіти забезпечувалося не тільки спрямування освітнього процесу на озброєння майбутніх фахівців спеціальними знаннями, вміннями і навичками, а й відбувався розвиток професійно значущих якостей особистості майбутнього фахівця, його інтелектуального потенціалу, можливостей, інтересів, нахилів, мотивів і ціннісних настанов. Задоволення зазначеної потреби передбачає пошук нових і більш ефективних шляхів підготовки управлінського персоналу, здатного здійснювати ефективне керівництво. Такий розвиток неможливий без практичного складника професійно-педагогічної підготовки, дієвим засобом якої є асистентська управлінська практика в закладах освіти. Відтак, значно підвищуються вимоги до практичних умінь та здібностей майбутнього фахівця, його дослідницької діяльності; якості організації практики, удосконалення її змісту, умов проведення тощо [2].

Концептуальним засадам професійної підготовки майбутніх фахівців належна увага приділяється у доробку науковців Н. Гузій, Л. Хомич, Я. Цехмістер; значенню педагогічної практики та її ролі у професійному становленні майбутнього педагога – у працях М. Євтуха, І. Зязюна Н. Кузьміна; питання підготовки майбутніх керівників закладів освіти вивчали науковці В. Бондар, В. Олійник, М. Романенко, Л. Спірін, О. Тонконога та ін. Аналіз педагогічної літератури свідчить, що сучасні дослідники визнають практику обов'язковою складовою фахової підготовки педагога.:

Асистентська управлінська практика в закладах освіти студентів є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми здобуття ОС «магістр» зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» (спеціалізація «Управління закладами освіти»).

Практика майбутніх управлінців передбачає неперервність і послідовність її проведення при одержанні потрібного обсягу практичних знань і вмінь відповідно до освітнього ступеню «магістр», формування культури управлінської праці. Її проходження є обов'язковим для всіх студентів магістратури, які навчаються за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» (спеціалізація «Управління закладами освіти»).

Завдяки практичній підготовці студенти закріплюють теоретичні знання, які були здобуті в процесі навчання, а також формують професійний досвід, практичні вміння та навички. Вона передбачає вивчення особливостей організації системи управління, посадових

обов'язків керівника закладу освіти, нормативної бази його діяльності, а також виконання самостійних завдань, що стосуються прийняття управлінських рішень у тих чи інших ситуаціях, які виникають у процесі управління освітнім закладом, виконання завдань відповідно до теми магістерської роботи [1].

Таким чином, цей вид практики є невід'ємним компонентом безпосередньої практичної підготовки випускників до здійснення професійної управлінсько-педагогічної діяльності менеджера закладу освіти.

Під час настановної конференції та на організаційному етапі практики студентів було ознайомлено із завданням асистентської управлінської практики в закладах освіти, забезпечено магістрів пакетом документації та методичними матеріалами щодо проходження управлінської практики. Науковими керівниками магістерської роботи було надано індивідуальні практичні завдання (ПЗ) відповідно до теми дослідження. Також було складено та узгоджено з керівником практики від кафедри індивідуальний плани-графіки її проходження.

Основний етап асистентської управлінської практики в закладах освіти передбачав виконання практикантами основних обов'язків менеджера закладу освіти відповідно до основних виробничих управлінських функцій: планування, мотиваційна, організаційна, контрольна, навчальна, дослідницька функції. Окремим змістовим модулем практики була робота на тему магістерського дослідження. За період практики магістрант повинен *був виконати такі етапи дослідження*: розробити методики констатувального та пошукового етапів експериментального дослідження. Зверталась увага на те, що важливо було не лише зібрати емпіричні відомості, а й проаналізувати їх, зробити відповідні висновки та узагальнення. За наявності відповідних умов за період практики доцільно було провести окремі етапи формуального експерименту. В іншому разі студенту рекомендувалось розробити методику проведення формуального експерименту, підготувати необхідні матеріали для її наступної апробації, а також представити результати дослідження у вигляді тези / статті / участі в науково-практичних конференціях.

Однак, цього року ми всі змушені були пристосовуватись до нових умов життя та навчання у зв'язку з оголошенням довготривалих жорстких карантинних заходів пов'язаних з розповсюдженням COVID-19, а отже і до нових умов проходження асистентської управлінської практики. 12 березня всі заклади освіти України припинили роботу у звичному режимі і перейшли на карантин (Постанова КМУ «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» від 11.03.2020 № 211). 16 березня Міністерство освіти і науки України доручило керівникам закладів освіти організувати освітній процес із використанням технологій дистанційного навчання, що не передбачає відвідування закладів освіти її здобувачами (наказ МОН «Про організаційні заходи для запобігання поширенню коронавірусу COVID-19» від 16.03.2020 № 406). Позаяк, виробнича практика — обов'язкова частина навчального процесу студентів вищих навчальних закладів (ст. 51 Закону «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII), то саме керівник закладу вищої освіти повинен був прийняти рішення та організувати (за можливості) дистанційний супровід виконання завдань практики.

Слід зазначити, що на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 №211 «Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19», листа Міністерства освіти і науки України від 11.03.2020 №1/9-154, наказом ректора від 11.03.2020 № 38-ОД тимчасово з 12.03.2020 по 03.04.2020 р.р. (і в подальшому продовжено карантинні заходи) Мукачівський державний університет перейшов на дистанційний режим роботи.

Карантин вніс свої корективи не лише у освітній процес, а й у можливість проходження практики студентами ЗВО. Проходження практики було організовано дистанційно. Вперше проходження практики та захист практики відбувався в онлайн режимі.

В зв'язку з цим керівниками практики було забезпечено організацію і супровід практичної підготовки студентів в умовах карантину за допомогою засобів інформаційно-комунікаційного зв'язку, у тому числі Інтернету та Viber, Skype, Telegram, Zoom.

Безпосереднє виконання завдань практики проходило з використанням дистанційних технологій, а саме платформ та інструментів Zoom, Skype, що дало можливість студентам, адміністрації закладів освіти, вчителям/вихователям спілкуватися, проаналізувати комплексну, навчальну, господарську діяльність тих чи інших закладів освіти, сформулювати навички в сфері управління навчальним закладом та вміння приймати управлінські рішення, творчо підходити до професійної діяльності; вивчити особливості управління закладів освіти різних типів та форм власності; брати участь у розробці стратегії розвитку організації, антикризової програми та в інших видах діяльності, пов'язаної з комплексним та системним підходом до процесу управління як окремими об'єктами, так і організацією в цілому; розвивати професійно-значущі якості, необхідні керівнику закладу освіти; виконати комплекс науково-практичних досліджень у галузі управління закладом освіти, що разом з іншими зібраними і підготовленими науково-методичними матеріалами водночас можна було використати при підготовці своєї магістерської роботи.

Оцінювання результатів проходження практики проводилося дистанційно з урахуванням результатів діяльності студента на основі визначення якості виконання кожного завдання; оцінних суджень, висловлених методистами, адміністрацією, працівниками бази практики; аналізу змісту та якості звітної документації студента; самооцінки студентом ступеня своєї підготовленості до самостійної практичної діяльності та якості виконаної роботи.

Аналіз проведеної практики в умовах дистанційного навчання показав, що студенти за потреби можуть проходити асистентську управлінську практику з використанням дистанційних технологій та співпрацювати з керівниками практики і адміністрацією закладів освіти, педагогічними працівниками в онлайн режимі за допомогою сервісів відеозв'язку.

Однак, є потреба в уточненні відповідних дидактичних матеріалів, які зорієнтовані на підтримку студентів, вимог до проходження практики та механізмів контролю якості виконання програми практики саме в умовах дистанційного навчання, адаптації до сучасних способів організації освітнього процесу за технологіями дистанційного навчання та набуття відповідних умінь їх застосування як студентами, так і керівниками закладів освіти, педагогами та викладачами.

Карантинні обмеження є суттєвим викликом для усіх учасників освітньої програми. Запровадження карантину не тільки змінило кожного з нас, але вплинуло на заклади освіти, позаяк змусило пристосуватися до нових умов надання освітніх послуг.

Список використаних джерел

1. Асистентська управлінська практика в закладах освіти: програмам та методичні рекомендації для студентів спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» (спеціалізація «Управління закладами освіти») ОС магістр денної та заочної форми навчання / укл. Добош О.М., Кобаль В.І. – Мукачево:МДУ, 2019.- 46 с.
2. Добош О.М. Професійна підготовка майбутніх викладачів дошкільної педагогіки в контексті асистентської практики // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія "Педагогіка та психологія" : збірник наукових праць / гол.ред. Т.Д. Щербан. – Мукачево : Видавництво МДУ, 2018. – №1(7). – С .93-97



МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>